

JANUSZ TRUPINDA

KLUBY SPORTOWE NA BISKUPIEJ
GÓRZE, CZYLI
U ŹRÓDEŁ GDAŃSKIEGO SPORTU

Boisk przy omawianych koszarach należały wtedy do klubu "Hansa", przemianowanego potem na "Ostmark-Hansa". Szatnia tej drużyny oraz jakieś inne pomieszczenia były wbudowane w jednym z sąsiednich wałów obronnych. Stamtąd wynoszono co niedziela słupy i poprzeczki bramek piłkarskich ...

Mecze drużyn należących do gdańskiej ligi piłkarskiej odbywały się na jednym z pozostałych boisk. Były położone za wysokim wałem, a główne z nich należało do niemieckiego klubu "Preussen" [...] Ponieważ z ciągnącego się równolegle wału była bardzo dobra widoczność, więc rozwieszano wzdłuż boiska od tej strony duże płachty, które uniemożliwiały darmowe oglądanie meczów. Było wówczas w Gdańsku miłym zwyczajem, że każdemu członkowi występującej w danym dniu drużyny wolno było zabrać ze sobą na boisko jednego z czekających przed wejściem chłopców. Właśnie przed boiskiem "Preussen" było to o tyle łatwiej, że szatnia tej drużyny mieściła się w odległym około czterysta metrów budynku niedaleko koszar. W nim mieściła się także kawiarenka tego klubu.

9 września 1934 r. - Niederstadt-Kampfbahn

*Od lewej stoją: Henryk Martyna, Przeździecki I, Wypijewski, Łysakowski, Józef Nawrot.
Od lewej klęczą: Keller, Zygmunt Rajdek, Sobczak, Kuberta.*

SC Preussen Danzig - Legia Warszawa 3:3 (1:3) - mecz z okazji 25-lecia Preussen

Bramki: 0:1 Przeździecki I, 1:1 Goetze, 1:2 Przeździecki I, 1:3 Łysakowski, 2:3 Goetze, 3:3 Polowsky

Widzów: ok. 2000

Preussen: Steffanowski - Janz, Stockmann - Koglin, Matthies, Marotzke -Schmidt, Stolzenberg, Goetze, Rebelowski, Mondry

Legia: Keller - Nowakowski, Szczotkowski - Szaler, Kubera, Przewdziecki II - Drabiński, Przewdziecki I, Skrzypczak, Łysakowski, Wypijewski.

Otwarcie: 2 VIII 1925 jako miejski Kampfbahn Niederstadt, w czasie obchodów Tygodnia Sportowego (Danziger Turn- und Sportwoche 1-8 VIII 1925)

1930

- 41 sal gimnastycznych (34)
- 12 basenów na wolnym powietrzu (5)
- 53 prowizoryczne boiska (12)
- 17 boisk sportowych (13)
- 52 korty tenisowe (36)
- 12 zimowe obiekty sportowe (9)
- 3 hale jeździeckie (2)
- 17 strzelnic małokalibrowych (5)

Z tej infrastruktury korzystało 220 klubów i organizacji sportowych (w mieście Gdańsk 150), z czego aż 118 młodzieżowych. Zarejestrowanych w nich było 39 200 zawodników.

Źródło: forum.dawnygdansk.pl

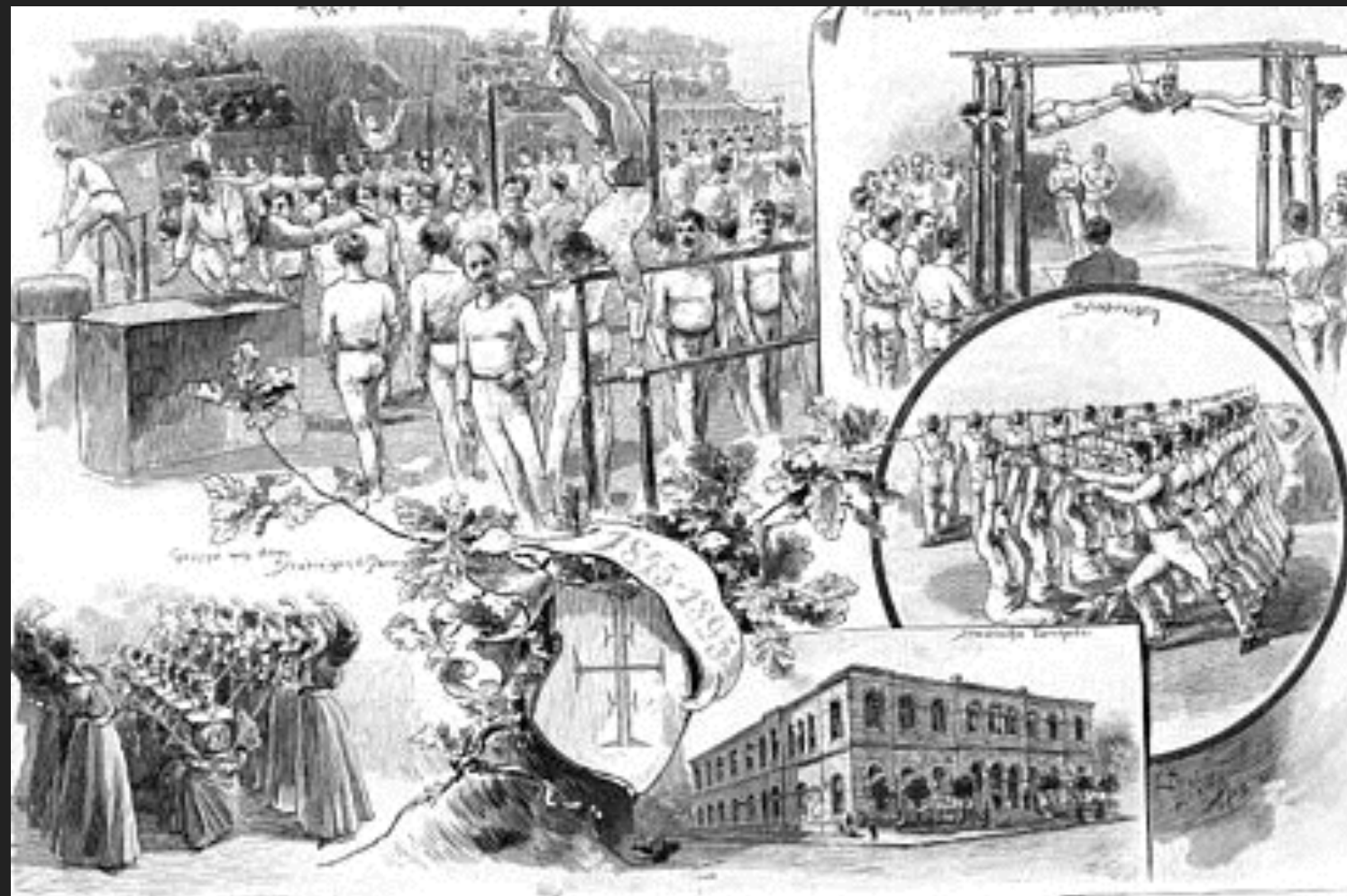
Otwarcie po przebudowie: 1 VII 1934

Ostlandturnfest: 5-8 VII 1934

Otwarcie wystawy w Staatliches Landesmuseum für Danziger Geschichte "Die Leibesübungen in Danzig".

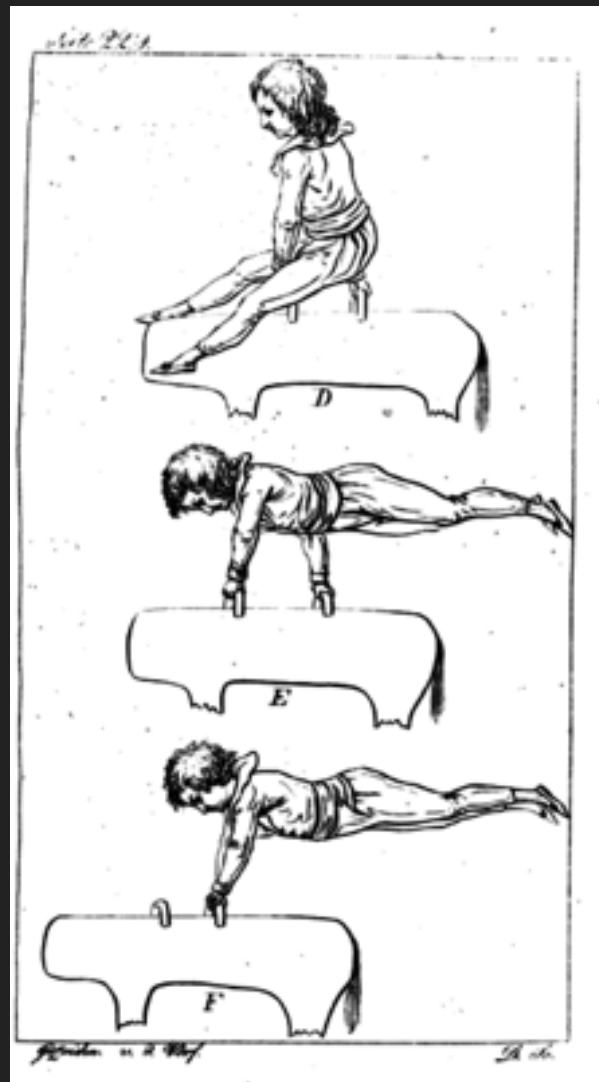
Otworzył dyrektor dr Erich Keyser, obecny był Referent sportowy Senatu Sturmbannführer Barthoff. Nakreślił on rozwój gdańskiego sportu od powstania najstarszego gdańskiego klubu sportowego Turn- und Fechtverein Danzig (rok założenia 1859)

Johann Christophs GutsMuths (1759-1839)

1793 - "Gymnastik für die Jugend"

Friedrich Ludwig Jahn 1778-1852

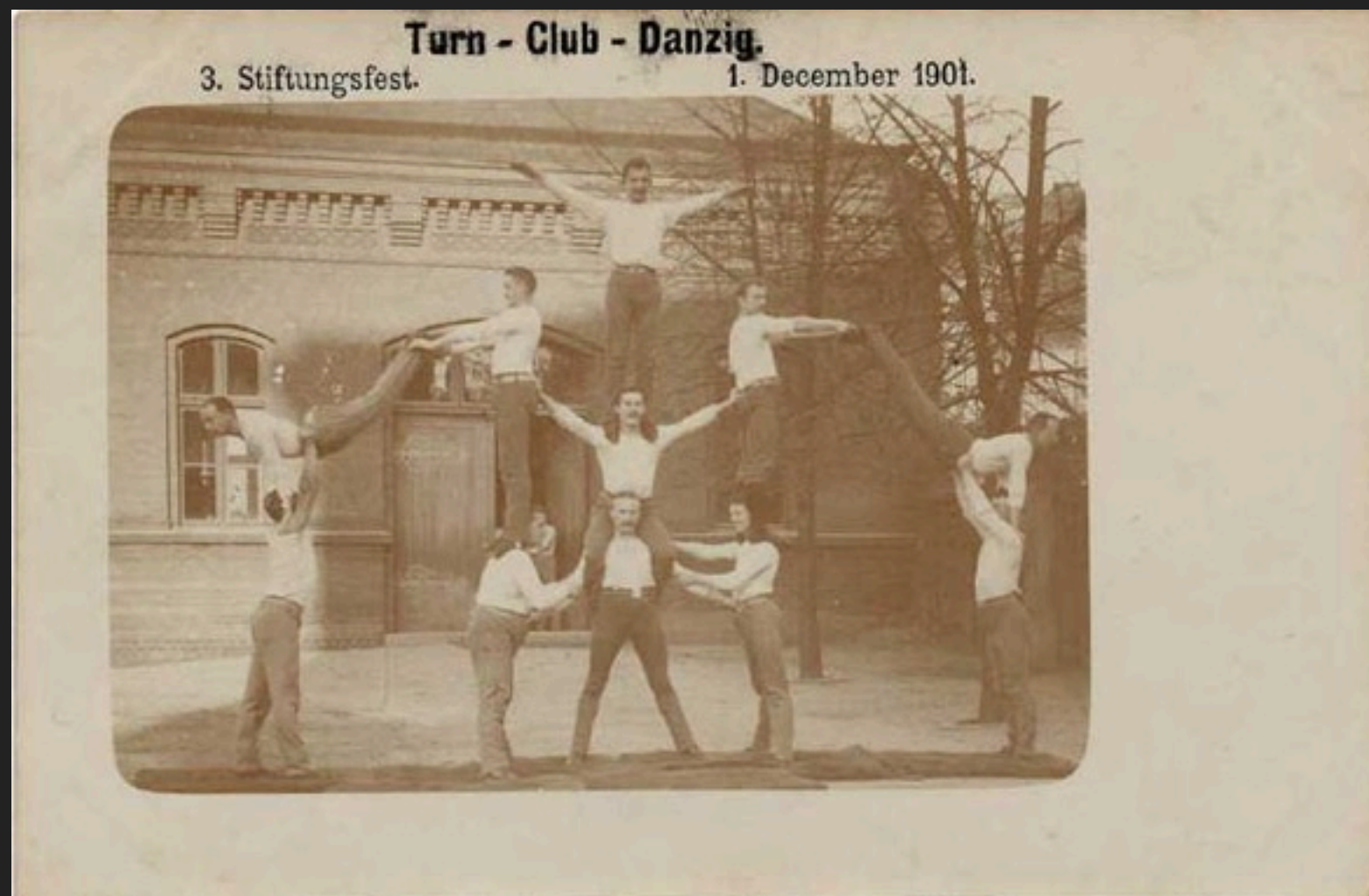

Początki ruchu turnerskiego w Gdańsku

1816 r. (zima) - Carl Götz uczył gimnastyki na Biskupiej Górze

1886 - Turnverein Neufahrwasser, a poza tym Oliva, Schidlitz, Langfuhr ,
Turnriege der akademisch gebildeten Lehrer

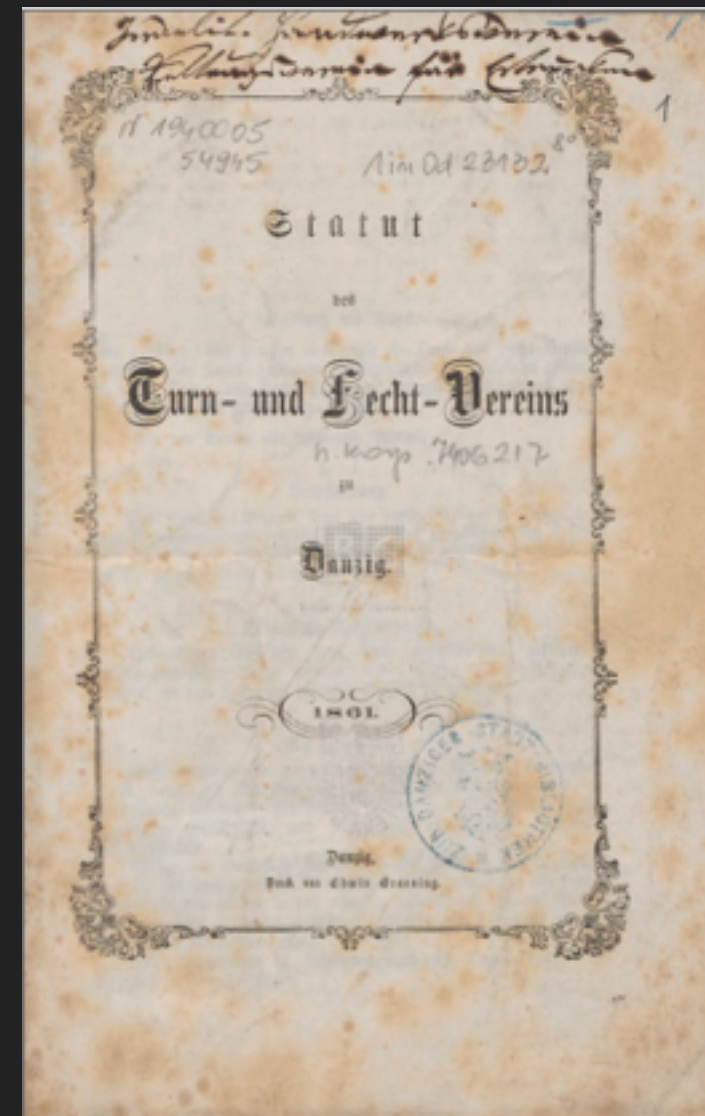
1898 - Turnclub Danzig

1859 - Turn- und Fechtverein Danzig e.V.

Cel Towarzystwa może być osiągnięty tylko przez silne i zgodne współdziałanie.

Porządnym członkiem może zostać każdy nieskazitelny i wykształcony młodszy lub starszy mężczyzna, którego budowa fizyczna umożliwia mu aktywny udział w ćwiczeniach.

Remiza w Dworze Miejskim (Stadthof) - tam w sali gimnastycznej powstało TuFV
grudzień 1895

1857 - pierwszy klub piłkarski na świecie

1874 - Dresden English Football Club

1874 - Gymnasium Martino-Katharineum w Brunszwiku (Konrad Koch, August Hermann)

1875 - pierwsze zasady gry w piłkę nożną po niemiecku

1887 - HSV, ale: w 1919 połączenia: FC Falke (1906), Hamburger FC (1888), SC Germania Hamburg (1887)

30.11.1872 Glasgow

Szkocja - Anglia 0:0

Zarzuty wobec piłkarzy:

- pieniądze, rywalizacja, nagrody jako cel sam w sobie, bez szerszej idei
- zdrajcy ojczyzny - angielska zaraza

"Jeśli kto chce wyrazić swoją pogardę, kopie rzecz, której nienawidzi. Kopiemy wściekłego psa i to właśnie z powodu, że kopniak odgrywa tak ważną rolę w futbolu, nie cierpię tej gry. A także z powodu pożałowania godnej przykucniętej postawy, w jakiej zawodnicy gonią za piłką" - Otto Jaeger, pedagog (1895)

Konsekwencje:

- nieprzychylność społeczeństwa, zwłaszcza warstw wyższych i średnich
- brak środków i sprzętu
- brak miejsca do treningów - tereny wojskowe i łąki
- próby włączania klubów piłkarskich do towarzystw gimnastycznych

1903 - Fussball Club Danzig (zał. 13. 04. 1903)

Założyciele:

- inż. Monscheuer (Sportklub Wiesbaden an die Ostsee, Waggonfabrik)
- Grabbe (VfB Pankow - Berlin, później dyrektor Danziger Kleinbahn)
- Euler (Danziger Ruderverein, później dyrektor Gewerbeschule)
- inż. Gudzent (Waggonfabrik)
- Grafe (dentysta, były bramkarz klubu "Germania" Hamburg)
- Sander (handlowiec, działacz towarzystw gimnastycznych w Kilonii i Gdańsku, wioślarz, później dziennikarz i działacz, więzień KL Stutthoff)

1905-1910 - Fussballabteilung des Fusstourenclub "Pfeil" - część członków odeszła do "Ostmark", część do BuEV

1908 - Hansa Danzig

W 1910 r. w Gdańsku funkcjonowało siedem (?) klubów:

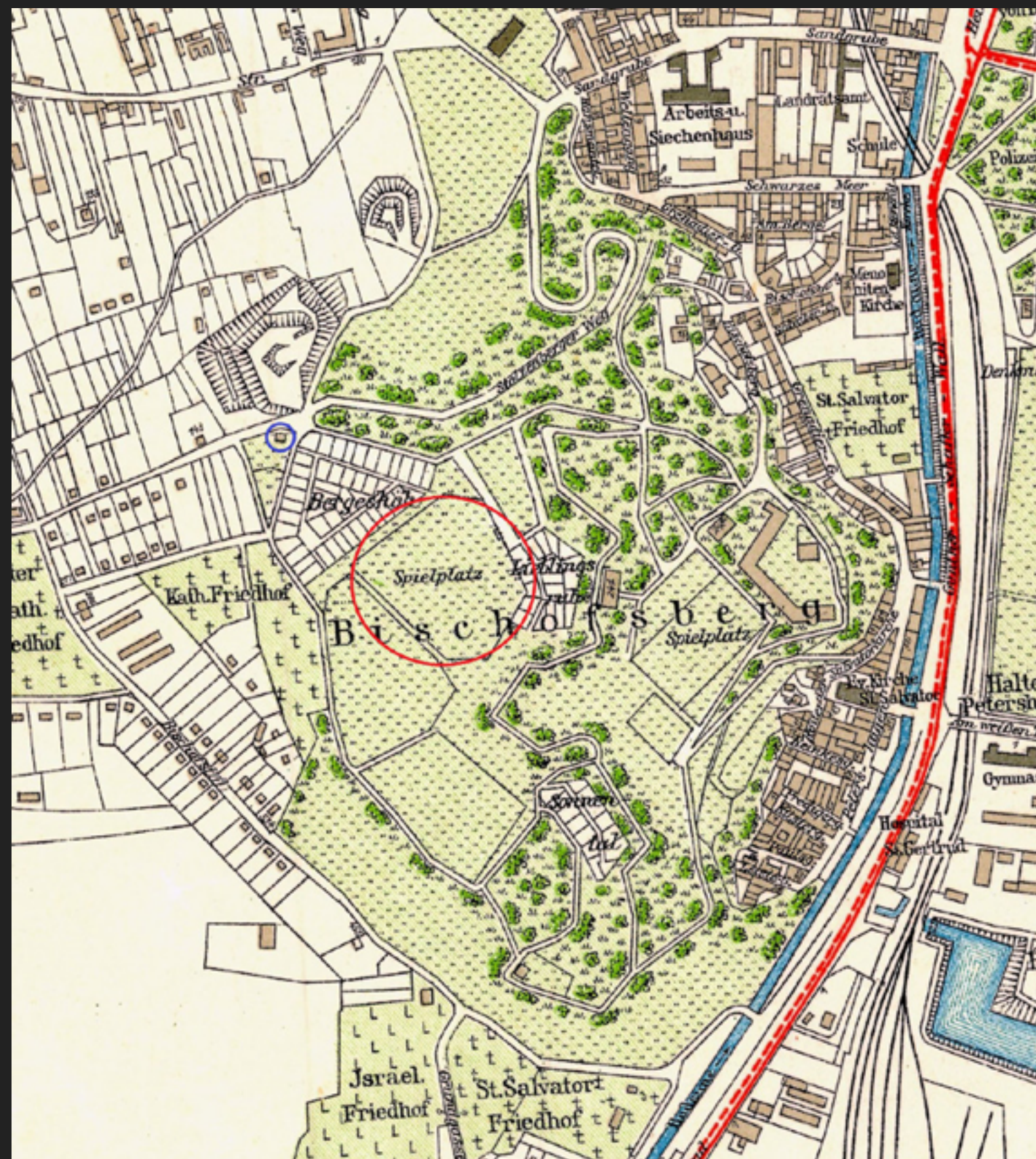
- BuEV
- Hansa
- Ostmark - prezes Georg Herter
- Verein für Bewegungsspiele
- Fussballklub "Komet"
- Akademische Sportverbindung
- Sportabteilung des Lehrerseminars

SV Preussen 1909 Danzig

Prezes: Ruther

Najbardziej znani zawodnicy: bracia
Poerschke, Rothenberg, Grube, Liedtke, Kurt
Klawitter

5. 05. 1912 BuEV - Viktoria Berlin 0:7

Winkelmann, Vigelahn, Peters, Leonhardt, Bielefeldt, Kelz, Will,
Littschwager, Liebsch I, Händschke, Liebsch II

12. 07. 1912 Sopot BuEV II - Wisła Kraków 2:8

Bruder, Kroll, Schnell, Hannemann, Kelz, Schulz, Friedländer, Fischer, Gilka, Krüger, Husert

Michał Szubert, Franciszek Pustelnik, Andrzej Bujak, Marian Zawodny, Leon Szczerbiński, Włodzimierz Polaczek, Stanisław Adamski, Artur Olejak, Tadeusz Przystawski, Tadeusz Zawisza, Karol Romański "Kusy"

13.07.1912 Sopot BuEV - Wisła Kraków 1:2

Wronka - Bigelahn, Peters - Lehnhardt, Bielefeldt, Händschke - Sindowski, Dr. Littschwager, Liebsch, Winkelmann, Will.

1908 - Baltischer Rasensport-Verband

1910 - Baltischer Rasen- und Wintersport Verband

1927 - Baltischer Sport Verband

Obejmował: Westpreussen, Ostpreussen, Danzig, Memmelland,
1911-1930 - Pommern

Lekkoatletyka

21.05.1936 Gedania-Warszawianka

rzut oszczepem: Lokajski (Wawa) 63,42; Montkewitz (Preussen) 49,71; Gierutto (Warszawa) 44,70; Tischbein (GHedania) 38,26 - 7:3

Lekkoatletyczne mistrzostwa WMG: B-klasa mężczyzn wygrała Gedania 3832,30 p., 2. Preussen 3789,75 p.; 3. Akad. SV 2596,80.

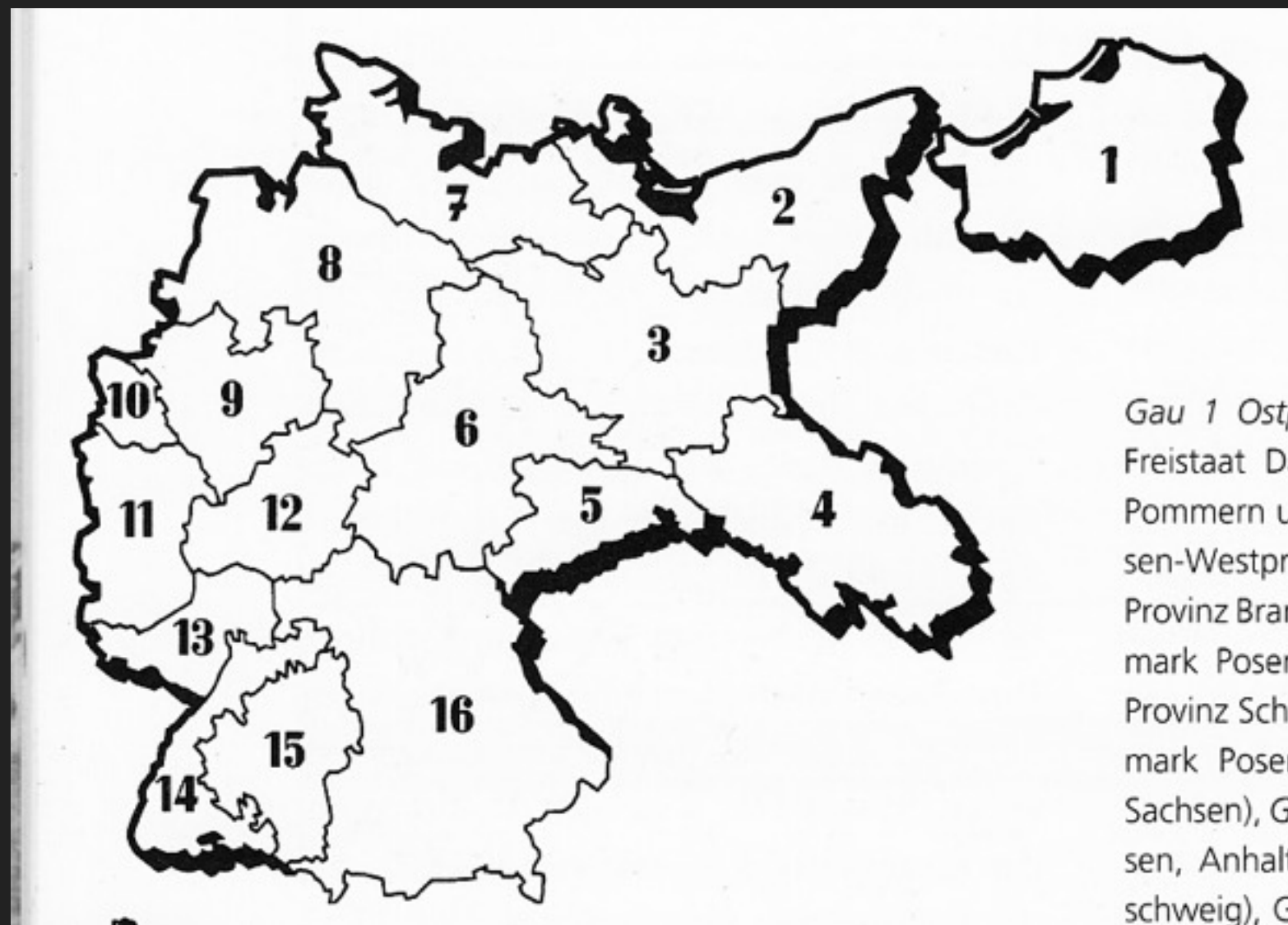
SC Preussen - zwycięzca ligi okręgu gdańskiego - 1920/21; 1922/23; 1923/24

Mistrz Gdańska - 1932

Zestawienie reprezentantów Gdańska w piłkę nożną od 1.01.1934 r. do 29.04.1935

Reprezentacja rozegrała 16 spotkań: najwięcej Rebelowski (Preussen) - 15, Steffanowski (Preussen) - 14; Bartel (DSC) - 13. Gedaniści: Tischbein 2, Keller, Klein, Weiss - 1.

Nowy system rozgrywek

1933/34 - zwycięzca Gauligii Ostpreussen

Abschlußtabelle	G.Sp.	S	U	N	Tore	Punkte
1. Preußen 09 Danzig	12	10	1	1	51:20	21:3
2. VfB Königsberg	12	10	0	2	40:20	20:4
3. SpVgg Prussia Sanland Königsberg	12	5	1	6	27:23	11:13
4. SV Rasensport Preußen Königsberg	12	4	2	6	28:31	10:14
5. BuEV Danzig	12	5	0	7	26:35	10:14
6. SK Gedania Danzig	12	2	2	8	22:41	6:18
7. SV Viktoria Elbing	12	2	2	8	19:43	6:18

Finał: Preussen - Hindenburg Allenstein 2:3; 6:1

Runda finałowa:

1. BFC Viktoria 89 Berlin 24 12-0
2. Beuthener SuSV 09 12 7-5
3. SV Viktoria Stolp 4 10-12
4. Preussen Danzig 1 6-18

